

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

بسمه تعالی

معاونت آموزش

دفتر طرح و برنامه های درسی

استاندارد آموزش شغل

طراح سنتی

گروه شغلی

هنرهای تجسمی

کد ملی آموزش شغل

۲۱۶۳-۸۳-۰۰۱-۱

تاریخ تدوین استاندارد: ۹۴/۱۰/۱

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

کد ملی شناسایی آموزش شغل : ۱-۰۰۱-۸۳-۲۱۶۳

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی :
علی موسوی مدیرکل دفتر طرح و برنامه های درسی
رامک فرح آبادی معاون دفتر طرح و برنامه های درسی
صدیقه رضاخواه مسئول گروه صنایع دستی و هنر
علیرضا برفروشان

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شغل :
- پژوهشکده سازمان میراث فرهنگی ، صنایع دستی، گردشگری
- این استاندارد طبق تفاهم نامه شماره ۱۰۰/۹۱۹۹ مورخ ۹۳/۳/۲۴ صنایع دستی و گردشگری تهیه و تدوین شده است.

فرآیند اصلاح و بازنگری :

-
-

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه ای
کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است .

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران ، خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، پلاک

۹۷

تلفن ۶۶۵۶۹۹۰۷ - ۶۶۹۴۴۱۲۰

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci@yahoo.com

تهدیه کنندگان استاندارد آموزش شغل شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	علیرضا برفروشان	کارشناس ارشد	صنایع دستی پژوهش و هنر	مدرس پژوهشگر پژوهشکده سازمان میراث	۱۶ سال	تلفن ثابت: ۶۶۰۱۳۳۱۵ تلفن همراه: ۰۹۱۲۸۹۴۲۰۵۷ ایمیل: abf.arbiran@gmail.com آدرس:
۲	عزت مهربانی	کارشناس ارشد	پژوهش هنر	مدرس دانشگاه	۱۵ سال	تلفن ثابت: تلفن همراه: ۰۹۱۵۳۵۲۶۸۲۱ ایمیل: آدرس:
۳	مریم صادق پور	کارشناس ارشد	پژوهش هنر	مدرس دانشگاه	۱۲ سال	تلفن ثابت: تلفن همراه: ۰۹۱۲۳۸۶۷۹۰۱ ایمیل: آدرس:
۴	صدیقه رضاخواه	کارشناس	شیمی	رییس گروه صنایع دستی و هنرهای تجسمی	۲۵ سال	تلفن ثابت: ۶۶۵۶۹۹۰۰ تلفن همراه: ایمیل: آدرس: سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود.

استاندارد آموزش :

نقشه ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود.(مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد).

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شغل :	
طراح سنتی	
شرح استاندارد آموزش شغل :	
طراح سنتی یکی از مشاغل هنرهای تجسمی سنتی می باشد و شامل شایستگی های ترسیم نقوش ختایی و اسلیمی، ترکیب بندی نقوش ختایی و اسلیمی ، قرینه سازی و تکرار ، اجرای طراحی در زمینه و حاشیه می باشد و با کلیه مشاغل صنایع دستی در ارتباط می باشد.	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره متوسطه حداقل توانایی جسمی و ذهنی : داشتن سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز : ندارد	
طول دوره آموزش :	
طول دوره آموزش	: ۱۹۶ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۴۶ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۱۵۰ ساعت
- زمان کارورزی	: - ساعت
- زمان پروژه	: - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)	
- کتبی	: ۲۵%
- عملی	: ۶۵%
- اخلاق حرفه ای	: ۱۰%
صلاحیت های حرفه ای مربیان :	
طراحان با حداقل ۱۰ سال سابقه کار مسلط به طراحی سنتی	

* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

طراحی سنتی ریشه و مادر کلیه هنرهای سنتی و صنایع دستی می باشد و شامل طرح ها و نگاره هایی که نشان دهنده فرهنگ ، آداب و رسوم و سنت های رایج در جامعه می باشد که در گذر زمان و با تغییر و تحول در فرهنگ و آداب و رسوم جامعه تغییر می یابد و چهره ای نو که در برگزیده سنت های قدیمی است به خود می گیرد.

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :

Traditional arts

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :

- کلیه رشته های صنایع دستی

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :

..... طبق سند و مرجع	☐	الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب
..... طبق سند و مرجع	☐	ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت
..... طبق سند و مرجع	☐	ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور
	☒	د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شغل

- شایستگی ها

ردیف	عناوین
۱	ترسیم نقوش ختایی
۲	ترسیم نقوش اسلیمی
۳	ترکیب بندی اسلیمی و ختایی (تلفیق)
۴	قرینه سازی و تکرار
۵	اجرای طراحی در متن (زمینه)
۶	اجرای طراحی در حاشیه

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : ترسیم نقوش ختایی
	جمع	عملی	نظری	
	۷۲	۶۰	۱۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مداد طراحی کاغذ طراحی میز و صندلی مناسب آینه یک میلی متری پاکن اتودی				دانش :
			۱	- کلیاتی در مورد نقوش سنتی
			۱	- مفهوم ختایی
			۳	- روش کشیدن دایره ، برگچه، ته غنچه
			۳	- روش ترسیم غنچه ، گل پنج پر، گل پروانه ای
			۴	- روش ترسیم ساقه افشان ، گردان و گره و جوانه
				مهارت :
		۲		-تمرین ترسیم دایره با دست آزاد
		۴		-تمرین ترسیم برگ های کوچک (برگچه)
		۲		-تمرین ترسیم ته غنچه و غنچه
		۲		-تمرین ترسیم گل پنج پر
		۲		-تمرین ترسیم ساقه افشان
		۴		-تمرین ترسیم عناصرقبلی روی ساقه افشان
		۴		-تمرین ترسیم عناصر قبل روی ساقه گردان
		۲		-تمرین ترسیم گل پروانه ای
		۲		-تمرین ترسیم گل شاه عباسی ساده
		۴		-تمرین ترسیم گل شاه عباسی افشان
		۴		-تمرین ترسیم گل فریره ای
		۴		-تمرین ترسیم گره و جوانه
		۴		-تمرین ترسیم گل شاه عباسی ساده
		۴		-تمرین ترسیم گل شاه عباسی افشان
		۴		-تمرین ترکیب بندی تمام اجزای گفته شده طبق الگو و اتود مربی (چندین نمونه)
		۴		-تمرین ترسیم برگ بزرگ یا برگ کنگره ای
	۴		-تمرین ترسیم برگ مو	
	۴		-تمرین ترکیب بندی با تمام اجزای گفته شده طبق الگو و اتود مربی	

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : ترسیم نقوش ختایی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	<p>نگرش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - رعایت تناسبات - دقت در ترسیمات ختایی - کنترل و تصحیح اشکلات هنر آموزان - منع استفاده از پاکن در ترسیم عناصر ختایی در جلسات اولیه برای افزایش دقت و اعتماد به نفس - استفاده و تقلید از ترکیب بندی های سایر طراحان با تایید مربی - عدم استفاده از خلاقیت فردی در این مرحله از طراحی 			
	<p>ایمنی و بهداشت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - استفاده از میز و صندلی مناسب (ارگونومیک) - 			
	<p>توجهات زیست محیطی :</p> <ul style="list-style-type: none"> - - 			

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان :	
	جمع	عملی	نظری		ترسیم نقوش اسلیمی
	۵۴	۴۲	۱۲		
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط				
مداد طراحی کاغذ طراحی میز و صندلی مناسب آینه یک میلی متری پاکن اتودی				دانش :	
			۱	- مفهوم و کلیات اسلیمی	
			۱	- روش ترسیم سر اسلیمی	
			۱	- روش ترسیم اسلیمی زایده دار	
			۱	- روش ترسیم اسلیمی ساده	
			۱	- روش ترسیم سربند بته ای	
			۱	- روش ترسیم اسلیمی خرطومی	
			۱	- روش ترسیم چنگ اسلیمی	
			۱	- روش ترسیم سربند صنوبری	
			۱	- روش ترسیم اسلیمی دهان اژدری	
			۱	- روش ترسیم اسلیمی پیچک	
			۱	- روش ترسیم اسلیمی برگه	
			۱	- روش ترسیم سه اسلیمی	
				مهارت :	
		۲		- تمرین ترسیم سر اسلیمی	
		۲		- تمرین ترسیم اسلیمی زایده دار	
		۲		- تمرین ترسیم اسلیمی ساده	
		۲		- تمرین ترسیم اسلیمی سربند بته ای	
		۴		- تمرین ترکیب بندی با عناصر قبلی	
		۲		- تمرین ترکیب بندی اسلیمی خرطومی	
	۲		- تمرین ترکیب بندی چنگ اسلیمی		
	۴		- تمرین ترکیب بندی ساده اسلیمی خرطومی		
	۲		- تمرین ترکیب بندی سربند صنوبری (یک نوع دیگر از سربند)		

استاندارد آموزش

- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			ترسیم نقوش اسلیمی
مداد طراحی کاغذ طراحی میز و صندلی مناسب آینه یک میلی متری پاکن اتودی				مهارت :
		۲		- تمرین ترکیب بندی دهان اژدری
		۲		- تمرین ترکیب بندی ساده با اسلیمی دهان اژدری
		۴		- تمرین ترکیب بندی پیچک
		۲		- تمرین ترکیب بندی ساده با اسلیمی پیچک
		۴		- تمرین ترکیب بندی برگه
		۴		- تمرین ترکیب بندی ساده با اسلیمی برگه
		۲		- تمرین ترسیم سه اسلیمی
	نگرش :			
	- رعایت تناسبات - دقت در ترسیمات اسلیمی - کنترل و تصحیح اشکالات هنر آموزان - منع استفاده از پاکن در ترسیم عناصر اسلیمی در جلسات اولیه برای افزایش دقت و اعتماد به نفس - استفاده و تقلید از ترکیب بندی های سایر طراحان با تایید مربی - عدم استفاده از خلاقیت فردی در این مرحله از طراحی			
ایمنی و بهداشت :				
- استفاده از میز و صندلی مناسب (ارگونومیک)				
توجهات زیست محیطی :				
-				

استاندارد آموزش

- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۲۴	۲۰	۴	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			ترکیب بندی نقوش اسلیمی و ختایی (تلفیق)
مداد طراحی کاغذ طراحی میز و صندلی مناسب				دانش :
			۲	- مفهوم ترکیب بندی
			۲	- ویژگیهای ترکیب بندی ختایی و اسلیمی
				-
				مهارت :
		۲۰		- تمرین ترکیب بندی مختلف از اسلیمی و ختایی تلفیقی طبق الگو و اتود مربی
				-
				نگرش :
				- رعایت تناسبات - دقت در ترسیمات اسلیمی و ختایی - کنترل و تصحیح اشکالات هنر آموزان - منع استفاده از پاکن در ترسیم عناصر اسلیمی و ختایی در جلسات اولیه برای افزایش دقت و اعتماد به نفس - استفاده و تقلید از ترکیب بندی های سایر طراحان با تایید مربی - عدم استفاده از خلاقیت فردی در این مرحله از طراحی
				ایمنی و بهداشت :
			- استفاده از میز و صندلی مناسب (ارگونومیک)	
			توجهات زیست محیطی :	
			-	

استاندارد آموزش

- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۱۶	۱۴	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مداد طراحی کاغذ طراحی میز و صندلی مناسب				دانش :
			۱	- مفهوم قرینه سازی
			۱	- انواع قرینه سازی (انعکاسی انتقالی و دورانی)
				-
				-
				مهارت :
		۵		- اجرای قرینه سازی انعکاسی
		۵		- اجرای قرینه سازی انتقالی
		۴		- اجرای قرینه سازی دورانی
				نگرش :
				- دقت در کار
				- کنترل و تصحیح کار
				ایمنی و بهداشت :
				- استفاده از میز و صندلی مناسب (ارگونومیک)
			-	
			توجهات زیست محیطی :	
			-	
			-	

استاندارد آموزش

- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : اجرای طراحی در متن (زمینه)
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۸	۱۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مداد طراحی کاغذ طراحی میز و صندلی مناسب				دانش :
			۲	- مفهوم انواع تکرار زمینه (سراسری، ۱/۲ ، ۱/۴ ، واگیره ای)
			۲	- مفهوم و کلیات زمینه
			۲	- تقسیم بندی زمینه و قالب های متداول آن (قالب لچک ترنج، قالب محرابی، قالب چلیپا)
			۲	- انواع ترنج و محاسبات و روش ترسیم آن
			۲	- انواع لچک و محاسبات و روش ترسیم آن
			۲	- محاسبات و روش ترسیم محرابی
				مهارت :
		۲		- تمرین ترسیم انواع ترنج و طراحی نقوش اسلیمی و ختایی داخل آن
		۲		- تمرین ترسیم انواع لچک و طراحی نقوش اسلیمی و ختایی داخل آن
	۲		- تمرین ترسیم انواع محرابی و محاسبات آن و طراحی نقوش اسلیمی و ختایی داخل آن	
	۲		- تمرین ترسیم انواع چلیپا و طراحی نقوش اسلیمی و ختایی داخل آن	

استاندارد آموزش

- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : اجرای طراحی در متن (زمینه)
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	نگرش : -دقت در کار -کنترل و تصحیح کار			
	ایمنی و بهداشت : -استفاده از میز و صندلی مناسب (ارگونومیک) -			
	توجهات زیست محیطی : - -			

استاندارد آموزش

- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : اجرای حاشیه
	جمع	عملی	نظری	
	۱۲	۸	۴	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مداد طراحی کاغذ طراحی میز و صندلی مناسب				دانش :
			۱	- مفهوم و کلیات حاشیه
			۱	- شناخت فضاها و تقسیم بندی حاشیه
			۱	- مفهوم حاشیه پهن ، حاشیه های باریک ، گوشه ، واگیره
			۱	- روش محاسبات
				مهارت :
		۲		- تمرین ترسیم حاشیه پهن و طراحی نقوش اسلیمی و ختایی داخل آن
		۲		- تمرین ترسیم حاشیه باریک و طراحی نقوش اسلیمی و ختایی داخل آن
		۲		- تمرین ترسیم گوشه
		۲		- تمرین ترسیم واگیره
				نگرش :
				- دقت در کار
				- کنترل و تصحیح کار
				ایمنی و بهداشت :
			- استفاده از میز و صندلی مناسب (ارگونومیک)	
			-	
			توجهات زیست محیطی :	
			-	
			-	

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	میز و صندلی	مناسب طراحی	۱ عدد	

توجه:

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	کاغذ	مخصوص طراحی A _۲ , A _۳	۳ عدد	
۲	مداد	اتود ۰/۹	۱۵ عدد	
۳	نوک مداد اتود	HB	۱۵ بسته	

توجه:

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود.

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	خط کش	۳۰ یا ۵۰ سانتی متری	۳ عدد	
۲	تخته شاسی	متناسب با کاغذ	۳ عدد	
۳	آینه	یک میلیمتری	۱ عدد	

توجه:

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.

- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
۱	کارگاه طراحی نقوش سنتی	منصور تامسن	-	۱۳۸۷	تهران	وزارت آموزش و پرورش